

ПРОМОЦИЈА ЗБИРКИ ПОЕЗИЈЕ ЗДРАВКА БОРОЈЕВИЋА И АЛЕКСАНДРЕ МИЈИЋ ЉУБАВ КАО ВЕЧНА МИСАО

У Српској читаоници „Лаза Костић“ у уторак је одржана промоција збирке поезије „Стара клупа“ аутора Здравка Боројевића и збирке поезије „Уздаси у јату“ ауторке Александре Мијић. Модератор програма била је проф. Мила Ћатовић. О поезији Александар Мијић, Мила Ћатовић је рекла да пред њеним стиховима, посвећеним најзначајнијем човеком осећању – љубави, морамо стати изненађени њиховом оригиналношћу, а изнад свега и једноставношћу израза.

– Код ње је све једноставно, без језичких и лексичких недоумица, и тиме потврђује њено добро познавање српског језика. Мотиви који се јављају су веома разноврсни, што доприноси богатству и лепоти песничког израза, богато епитетима и метафорама... У већини песама је сликовито заступљен став да је љубав онај тренутак када љубимо и када је све друго мање важно. Песникиња у својим песмама дефинише љубав као лепе, срећне

М. Ћатовић, А. Мијић и З. Боројевић

и заносне тренутке, али и као неузвраћене љубави, оне која то никада нису биле. Њена љубав није ни логична ни разумска, она је ствар срца, а срце је господар наше песникиње – казала је, између осталог, Ћатовић.

О збирци поезије „Стара клупа“ Здравка Боројевића, Мила Ћатовић је рекла да је у његовим песмама заступљена читава лепеза флоре, богате, лепе и миришљаве, која је оквир његових љубавних доживљаја.

– Љубавна осећања су често прожета детаљима из околне природе који доприносе дубоком изражавању емоција. Збирка је подељена на 11 поетских целина, које се не

издвајају својом посебношћу, већ су чврсто повезане казивањем у самом наслову „Стара клупа“, лајт-мотив који их чврсто држи у кохерентној целини и надахњује за изванредне љубавне стихове. Заносни љубавни стихови су пресецани чежњивим и елегичним јер више нема његове миле. Читава збирка је споменар старе, прошле и заувек изгубљене, али и непреплетене љубави. Стара клупа је у овој збирци не само сећање на лепу, заувек прохујалу прошлост, она је и симбол надања у могућност њеног повратка – рекла је Ћатовић.

Промоцију је употпунио наступ солистичкиње **Василије Алексић.Г.Н.**

КЊИЖЕВНА НАГРАДА „МИРОСЛАВ ЈОСИЋ ВИШЊИЋ“ ДОДЕЉЕНА ЂУРЂИНИ М. ИСИЋ ЖИРИ НАГРАДИО КЊИГУ „СКРИВЕНИ АНЂЕО“

Жири за доделу књижевне награде „Мирослав Јосић Вишњић“, који је радио у саставу **Слађана Илић, Драган Бабић и Милета Аћимовић Ивков** (председник жирија), донео је одлуку да се за 2026. годину награди књига **Ђурђина М. Исић, „Скривени анђео“**, (Порталибрис и ЦЕТ, Београд 2025).

У веома опсежно грађеној књизи, која жанровско-типолошки може да се одреди као роман, ауторка је настојала да обухвати неке од доминантних историјских, интелектуалних и стваралачких идеја и покрета који су обележили претходни, рушилачки век и који су се, актуелношћу и снагом утицаја, прелиле у нови миленијум.

У широком тематском захвату, у разумевању садржаја књиге су укључени и призвани бројни и различити писци, историчари, психолози,

филозофи. Међу њима је нарочита улога да-та Браниславу Нушићу, као одабраном репрезенту и композиционој копчи у овом литераризованом путовању кроз време и простор. Зачуђујући је спектар покренутих питања, актуелизованих проблема, хронотопа, стваралачких идеја и пракси које се, са више или мање мотивационе основности и уверљивости, уклапају у хетерогени склоп разговора, казивања и научавања. Са завршницом у којој се издваја онтолошки и верски оптимизам, као израз потребе за ресакрализацијом и хуманистичком обновом света и књижевности саме.

Ова амбициозна књига захтева, то од почетка постаје јасно, веома концентрисаног и упућеног читаоца. Вољног и способног да сву разноликост, отворене и скривене цитате, реминисценције,

међутекстовне додире, наративне перспективе, галерију релефних јунака, целински повеже и у пуноважности значења духом оживи, спозна и сазнајно присвоји.

Са прозним светом Мирослава Јосића Вишњића спаја је богатство садржаја и различитост активираних стваралачких поступака, са видном жељом за модернизованом иновацијом у приступу и ауторским ставом у завршници. Због тога се она основано издваја и повлашћује.

Ђурђина М. Исић је рођена 1994. године у Београду. На Филолошком факултету Универзитета у Београду (група Српска књижевност и језик са компаратистиком) завршава основне, а потом и мастер студије. Тренутно је докторанд на Филозофском факултету (Одељење за историју) у Београду.

ПРОЈЕКАТ „ЧИТАЈ СРПСКИ“

У ТОКУ ИЗРАДА СРПСКОГ МОДЕЛА ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ

АИ „УЧИ“ СРПСКИ ЈЕЗИК

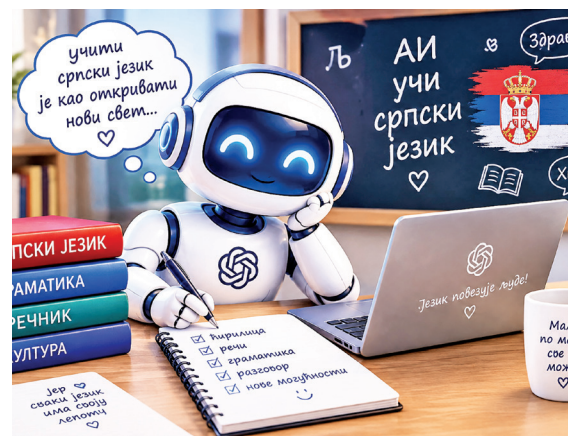
Уери дигитализације и вештачке интелигенције, која се већ сада употребљава у целом свету и у свим сферама живота, један од важнијих задатака за нашу државу је сачувати српски језик и ћирилично писмо. Иако можда не звучи као тежак задатак, ово је озбиљан посао у који би требало да се укључи цело друштво, а пре свега институције и медији, који чувају и негују српски језик и писмо. Управо због тога Канцеларија за ИТ и Е-управу и Влада Републике Србије покренули су развијање српског модела

вештачке интелигенције, како би заштитили национални идентитет, податке и дигитални суверенитет наше земље. Србија је у априлу ове године званично започела израду великог националног језичког модела за српски језик, чиме вештачка интелигенција (АИ) добија систематску подршку да „научи“ наш језик у пуном капацитету. У овом великом послу Канцеларија за ИТ и Е-управу у помоћ је прискочило и 11 институција и медија, који су своје богате архиве за израду националног језичког модела уступили потпуно бесплатно.

Међу њима су Народна библиотека, Универзитетска библиотека, Радио - телевизија Србије, Радио - телевизија Војводине, Институт за развој вештачке интелигенције, Привредна комора Србије и многи други.

Циљ српског модела вештачке интелигенције је да се креира домаћи АИ систем, који разуме специфичности српског језика, који препознаје и зна правилно да користи српско писмо ћирилицу (али и латиницу), као и да разуме контекст речице, граматiku и српско културно наслеђе. Овај модел користиће се у об-

разовању, здравству, правосуђу, култури, јавној управи и привреди и омогућиће да српски језик, писмо и идентитет буду равноправно заступљени у глобалном дигиталном простору, уз потпуну контролу над подацима, стандардима и етичким принципима. Такође, веома је важно и то што Србија има довољно капацитета за чување овог модела и што наша држава не зависи од страних система и технологија. Како је објашњено из Канцеларије за ИТ и Е-управу, сви подаци се чувају у нашој земљи, у државном Дата центру у

Крагујевцу, где је обезбеђен велики меморијски простор довољан за овај пројекат, отприлике петајат података.

Питање развоја националног језичког модела вештачке интелигенције више није само технолошко, већ културно и политичко питање. Соп-

ствени језички модел значи контролу над подацима, али и очување језика као темеља идентитета једног народа.

М. Р. Извори за текст: Привредна комора Србије, РТС, Национална платформа за вештачку интелигенцију

Пројекат „Читај српски“ суфинансира се из буџета Града Сомбора. Ставови изнети у подржаном медијском пројекту нужно не изражавају ставове органа који је доделио средства.